

Zápis z 24. zasedání Výboru pro socio-ekonomický rozvoj Rady vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR)

23. listopadu 2017, Úřad vlády, místnost č. 179

Přítomní: Drahomíra Dubská (ČSÚ), Miroslav Hájek (ČZU), Martin Hronza (MPO), Aleš Chmelař (ÚV), Ondřej Charvát (ÚV), Richard Juřík (MŽP), Ivo Kaplán (EUF), Lucie Kureková (ÚV), Milan Maděra (ÚV), Nekovář Jiří (CFE), Václav Šebek (ÚV), Jaroslav Šulc (ČMKOS), Eva Tlamichová (ASO), Zícha Lukáš (UV – SEZ)

Omluveni: Viktor Dušek (CSBSD/ KPMG), Otakar Hampl (MZe), Václav Klusák (SAZ) , Martina Pásková, Martin Pěluha (VŠE), Michal Pícl (ÚV ČR), Jana Simonová (JSC, Glopolis)

Body programu:

- 1) Úvod a přivítání
- 2) Projednání karet specifických cílů Strategického rámce Česká republika 2030
- 3) Různé

V. Šebek zahájil jednání výboru a připomněl aktuální situaci k Implementačnímu rámci ČR 2030. Vysvětlil současnou situaci kolem Výboru pro socioekonomický rozvoj, kde došlo k personálním změnám. Předseda výboru Aleš Chmelař se stal státním tajemníkem pro evropské záležitosti, došlo ke změně na pozici tajemníka výboru a zároveň se významně proměnilo personální obsazení Výboru. Nicméně Aleš Chmelař vyjádřil zájem dále pokračovat jako předseda výboru s tím, že věcnou náplň jednotlivých jednání bude připravovat Václav Šebek.

Rada vlády pro udržitelný rozvoj (dále RVUR) garantuje ČR 2030 a měla by garantovat také implementaci tohoto dokumentu. V Hospodářské oblasti ČR 2030 je 18 cílů, které vyšly právě z podkladů a jednání RVUR. Stanovuje cíle, které chceme v roce 2030 dosáhnout. Implementační dokument zjišťuje, co se již pro splnění konkrétních cílů dělá a co se pro splnění ještě udělat musí. Dnešní jednání výboru bude věnované právě projednání karet specifických cílů z oblastí Hospodářský systém a Lidé a společnost.

Podle návrhu V. Šebka by bylo vhodné projednat karty 7.1: Domácí část ekonomiky se rozvíjejí a 11.2: Zvyšuje se efektivita vynakládání veřejných dokumentů ve vybraných veřejných politikách (zdravotnictví, vzdělávání atd.).

J. Šulc dodal, že stejně relevantní cíle jsou i ty další. Připomněl, že za poslední tři roky zhruba 250 – 300 lidí investovalo svůj čas do přípravy vize ČR 2030, která je velmi dobrá. Dodal, že ale mezi jarem, kdy strategický rámec ČR 2030 schválila vláda, a podzimem

proběhla celá řada věcí, a vzhledem k tomu, že zatím není jasné, jak se k dokumentu postaví nová vláda, je jednání o konkrétním obsahu karet zbytečné.

Martin Hronza souhlasí s J. Šulcem, že aktuálně je prakticky nemožné odhadnout, do jaké míry bude možné ČR 2030 naplňovat, kdo ji bude naplňovat a v jakém časovém rámci. Podle něj by bylo smysluplné počkat, přestože má připravenou řadu poznámek k jednotlivým kartám. V rámci další činnosti výboru souhlasí se zacílením na domácí témata hospodářství.

V. Šebek reagoval tím, že práce na Úradě vlády stále pokračuje a je potřeba připravit implementační dokument tak, aby jej vláda mohla v březnu projednat. Navíc se ukazuje, že ČR 2030 začíná ve své funkci zastřešující strategie opravdu fungovat, odkazují se na ni, respektive na její principy, další vládní dokumenty, jako je například vznikající dokument MMR k programovému období 2020+. Vzniká národní investiční strategie, která zřejmě bude hodnotit projekty podle toho, zda jsou či není v souladu s ČR 2030.

David Prušvic se zeptal, zda se nedá mezidobí využít k posílení debaty o implementaci, ta je obvykle slabým místem státní správy. Obecný problém u strategií je pak v tom, že se jednak neplní, jednak zdaleka nepokrývají ta témata, která by měla.

V. Šebek vysvětlil, že právě tyto mezery chce ČR 2030 pokrýt. Shoda je na cílech a je potřeba upozorňovat na slepá místa, například nepokrytá rezortními strategiemi. Navíc jsou zde témata, která má smysl řešit kdykoli, bez ohledu na dobu po volbách, jako je například téma odlivu zahraničního kapitálu.

Drahomíra Dubská navrhla projednat kartu č. 7. 1 s tím, že je skeptická v plnění cíle zvyšování kvality přímých investic. Mělo by se vyjasnit, co se přesně kvalitou investic myslí. Navíc se v kartách řada témat překrývá, ještě by stálo za to karty pročistit. Upozornila na otázku, zda v dokumentu používáme přesně termíny, například hrubá přidaná hodnota.

Zejména u zahraničních firem, které pracují s velkým meziproduktem, a tzv. výrobní spotřebou se ukazuje, že vlastně žádné velké zahraniční investice do firem na území České republiky neplynou. Tedy by bylo dobré trochu omezit představu o tom, že zahraniční investice jsou podstatnou složkou české ekonomiky.

J. Šulc připomněl, že vláda uvažovala o tom, že zahraniční investoři budou povinni investovat určitou část zisku v ČR. Nicméně proti tomu zazněly argumenty, že by takový krok působil psychologicky negativně na zcela nové investory, kteří neznají prostředí ČR.

I. Kaplán dodal, že nejvíce investic jde do zemí s dobrou infrastrukturou, nikoli do zemí, které jsou levné. Dodal, že by bylo lepší, kdyby investoři reinvestovali výnos na území ČR. Problém není v návratnosti pro zahraniční firmy, ale protože neinvestují zpátky v rámci ČR. Důvodem ale je, že není kam investovat, protože máme poměrně silné zákony, které spíše investory odrazují.

D. Dubská dodala, že je otázka, jak malé a střední firmy více podpořit. Českomoravská záruční a rozvojová banka podporuje firmy, nicméně zřejmě nemá dostatek kapitálu.

J. Nekovář vysvětlil, že hlavním tahounem investic je přístupná infrastruktura. Čím více bude v České republice žít bohatých lidí, tím budou mít vyšší nároky na další infrastrukturu (školy apod.). Proto budou fyzické osoby mít touhu hledat místa s nízkým zdaněním dividend. Například Lucembursko zavádí daň ve výši pět procent pro firmy, které dělají výzkum a vývoj, s podmínkou, že vědci musí být fyzicky přítomni v Lucembursku.

Co se týče lákání investorů do cizích zemí, různé země nabízejí různé výhody. Systémy zdanění v Evropě a v USA jsou velmi rozdílné, firmy se snaží snižovat svoje náklady a daně jsou jedním z klasických nákladů.

J. Nekovář dodal, že Výbor pro socio-ekonomický rozvoj nemá šanci přinášet velké změny, proto nemá příliš velký smysl připravovat přesné formulace do karet k ČR 2030.

I. Kaplán připomněl příklad Irska, které se rozhodlo radikálně změnit svoji pozici a vytvořit ekonomiku nezávislou na Velké Británii. Jedním z klíčů k úspěchu Irska bylo důsledné využití investic z EU. Pokud chce ČR investice, musí tomu přizpůsobit veškeré zákonodárství a hledat další cesty, jako je právě domicil pro bohaté světoobčany.

J. Šulc připomněl, že výbor chtěl diskutovat zaslané podklady. Nicméně ukazuje se, že Odbor pro udržitelný rozvoj do určité míry nahrazuje centrální orgán, který by měl přinášet dlouhodobé vize. Jakékoli instrumenty se můžou ukázat jako nepoužitelné a aplikovatelné na dobu, která přichází, což hrozí i Implementačnímu dokumentu ČR 2030. Do budoucna bude například nesmírně důležité, jak se bude vyvíjet sdílená ekonomika. Může se například ukázat, že část produkce byla quasi-výrobou.

I. Kaplán připomněl vizi pro rok 2024, kterou představil francouzský prezident Macron. Nemá cenu, abychom strouhali mrkev, naopak musíme si říct, co skutečně chceme za deset let. A pokud jsme si změnili politické spektrum, tak jak jsme si ho změnili, tak toho pojdme využít.

M. Maděra představil tři klíčové karty z klíčové oblasti Lidé a společnost Strategického rámce ČR 2030. Připomněl, že jde o aktuální verze po úpravách, která vznikla ve spolupráci se strategickými odděleními vybraných ministerstev, v tomto případě zejména Ministerstva práce a sociálních věcí.

I. Kaplán dodal, že v případě, kdy Implementační dokument není možné přetavit v zákonné vyjádření, je celá aktivita poněkud bezzubá. Připomněl, že v rámci rešerší pro ČR 2030 se zjistilo, že existuje 134 různých strategií a Strategický rámec by měl fungovat jako jejich korektiv.

M. Maděra připomněl zadání přípravy Implementačního dokumentu, který má projednat vláda jako vládní usnesení. Cílem Strategického rámce má ale být vytvoření základního dokumentu, nikoli zákonné normy.

J. Šulc dodal, že změny, na které bude implementace reagovat, mohou být tak komplexní, že problém nastane s tím, že s nimi Strategický rámec nepočítá. Připomněl aktuální dokument MPSV, který odhaduje, že saldo mezi pracovníky a seniory dosáhne množství 400 000 lidí do dvaceti let. Zároveň se odhaduje, že kvůli digitalizaci a robotizaci zanikne 400 000 pracovních míst. To ale neznamená, že by se tím kryl problém s nedostatkem pracovních míst, struktura zaniklých míst bude pravděpodobně podstatně jiná. Navíc nevíme, co udělá s ekonomikou růst sdílené ekonomiky, který může proměnit keynesiánský sklon ke spotřebě.

A. Chmelař dodal, že nemůžeme dělat nepodmíněné predikce. Nedá se například tvrdit, že v ulicích bude méně aut, protože budou sdílená a tím lépe využívaná, protože ve špičce bude vždy aut v ulicích plno. Otázka politické prosaditelnosti všech návrhů Strategického rámce ČR 2030 zřejmě není příliš pravděpodobná, nicméně cílem by mělo být spíše nabídnout výstupy odborníkům ve státní správě, přes které se mohou šířit i na politickou úroveň.

Podle A. Chmelaře by mohlo být obsahem práce Výboru pro socio-ekonomický rozvoj systematizovat existenci analytických odborů na jednotlivých ministerstvech. Ty většinou fungují v rámci sekce ministra nebo sekce náměstků a zabývají se agendou, jako je hodnocení dopadů regulace (RIA) nebo příprava zákonů. Výbor by pak nabízel prostor pro setkávání vedoucích těchto analytických odborů a prezentovat jejich postupy. Díky tomu by se vytvářela metodická síť, která by spojovala odborníky z jednotlivých ministerstev a propojovala je se zástupci neziskového sektoru a sociálních partnerů.

M. Hronza vysvětlil, že na MPO je samostatné oddělení RIA a sdílení informací s odborem strategií funguje velmi dobře. Problém je ale v tom, že samotné strategie jsou natolik rozdílné, že sdílení informací v podstatě nemá příliš smysl.

J. Šulc uvedl, že je tu i otázka zařazení strategických pracovníků v rámci ministerstev. Proto by bylo dobré oslovit třeba jako stálého hosta výboru náměstka pro státní službu Josefa Postráneckého.

A. Chmelař dodal, že dnešní služební zákon vlastně nezná pozici experta nebo analytika, tedy nenabízí možnost kariérního růstu pro seniorní analytiku nebo právě odborníky na strategické plánování. Do budoucna by mohla vzniknout pozice, která by umožňovala kariérní růst a zároveň umožňovala systematickou expertní práci.

J. Šulc dodal, že po zrušení ministerstva pro strategické plánování, neexistuje žádný státní úřad, který by se systematicky zaměřoval na zkoumání budoucnosti a přípravu vize pro Českou republiku.

D. Dubská připomněla, že by takový systémový přístup umožnil, aby se jednotlivé týmy zabývali i tématy jako je vzdělávání nebo průmysl 4.0, které dnes ministerstva z kapacitních důvodů nechávají ladem.

A. Chmelař dodal, že by mohla být příležitostí nová systemizace státní správy, v rámci které by teoreticky mohlo vzniknout několik volných míst vhodných pro analytické a strategické pracovníky.

M. Maděra vrátil diskusi zpět k projednávaným kartám, tedy zda jsou připomínky ke kartě ke specifickému cíli 2.4 Minimalizuje se míra prekarizace a nedobrovolné flexibilizace práce, a to i u činností vykonávaných prostřednictvím ekonomiky platforem a jiných nových atypických forem práce.

J. Nekovář se pozastavil nad návrhem cílového stavu: „Snižování podílu pracovních míst na dobu určitou na nově vytvořených pracovních místech“. Dodal, že převádět zaměstnance z částečných úvazků na plné jde přímo proti požadavkům, které chtějí malé a střední podniky.

Výbor diskutoval, jaké jsou aktuální překážky pro rozvoj trhu práce, a shodl se na tom, že koncept investičních pobídek je v současnosti vyčerpaný.

R. Juřík doplnil, že klíčovou by měla být podpora rozvoje malých a středních firem, které narážejí na nemožnost získat kapitál a překročit tak hranici velkých firem.

M. Hronza dodal, že stát by asi neměl být hráčem, který bude pomáhat změnit malé a střední podniky na velké. K dané kartě dodal, že problematické je i doporučení „V případě podpory samostatně výdělečné činnosti účinně předcházet potenciálnímu riziku tzv. švarc-systému a casualizaci práce s potenciálem prekarizace.“

D. Dubská dodala, že tzv. švarc-systém pomáhá v době krize, kdy tento typ zaměstnávání dokáže ztlumit dopady na trh práce.

J. Šulc dodal, že ale právo lidí na slušnou práci jako základní princip platí.

Tajemník výboru O. Charvát poděkoval hostům a členům výboru a vzhledem k časovým možnostem jednání ukončil.

Zapsal: Ondřej Charvát
Počet stran: 5 / 5 celkem
Počet příloh: 0
Datum: 29. 11. 2017